

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Uredništvo za Trst:
Ulica Valdirivo 35/II., Tel. 29210

Poštno ček. račun: štev. 9-12410
Cena: Posamezna štev. L 20
Naročnina: Mesečna L 85
Za inozemstvo: Mesečno L 150

Leto III. - Štev. 41

Gorica - 11. oktobra 1951 - Trst

Izhaja vsak četrtek

Kako je s tržaškimi volitvami

V soboto je general Winterton spet odgodil tržaške občinske volitve na prihodnje leto. Dan še ni določen. To je že druga odgovitev. Prvotno so bile volitve določene za 7. oktober v mestu in 14. oktober v okolici. Dne 6. septembra pa jih je general Winterton odgodil za konec leta. Toda že takrat so upali italijanski krogi, da se volitve letos ne bodo vrstile. Trdili so, da bi to motilo redno upravo občin, posebno odobritev proračuna, pa tudi volilnih seznamov ne bi bilo lahko po njih menju urediti. Kot glavni razlog navajajo, da za volitve še ni primernega psihološkega razpoloženja, »distensione degli animi«, to je takih pogojev, da bi zmagale tiste stranke, ki so za priključitev Trsta k Italiji. Odgoditev volitev smatrajo za zmagu italijanske demokracije. Odkrito priznavajo, da bi volitve trenutek ne koristile za Italijo ugodni rešitvi tržaškega vprašanja. Zanimivo je tudi to, da večina italijanskih strank ni sprejela predloga socialistov, da bi se na Svobodnem tržaškem ozemlju vršil plebiscit za priključitev k Italiji. Bili so se, da bi pri tem moglo priti do razdelitve ozemlja, ker bi en del lahko glasoval za Italijo, drugi pa ne. Bili so se tudi, da bi se dala pri plebiscitu možnost, glasovati za Svobodno tržaško ozemlje. Dalje bi bilo težko določiti, kdo bi imel pravico do glasovanja, ali samo stalno naseljeno prebivalstvo pred vojno ali tudi novi naseljeni. Po pisaniu italijanskega tiska Tito pridno uvaža v področje B novo prebivalstvo. Toda isto delajo Italijani v področju A. Tako si nimajo drug drugemu kaj očitati. Pri plebiscitu je potrebna tudi zaščita po neutralni oboroženi sili. Toda to bi moglo imeti različne posledice za Italijo v področju B in različne v področju A. Zato italijanske stranke niso navdušene za plebiscit. Ne samo to, tudi za volitve na področju A zahtevajo dolge psihološke priprave, pa tudi smotrne ureditve volilnih seznamov, to bi morda pomenilo, da bi dali volilno pravico številnim novim italijanskim naseljem, slovenskim volilcem pa bi z eno ali drugo pretvezo to pravico odrekli.

Tudi številni predlogi o etnični meji so za italijanske aspiracije pri rešitvi tržaškega vprašanja škodljivi. List »Europeo« je objavil vest, da so bila v resnici tako pogajanja med Harrimanom, Trumanovim zupnikom, in Titom. Po teh pogajanjih bi tržaško ozemlje razdelili med Jugoslavijo in Italijo, in sicer v glavnem po etnični, to je narodnosti meji. Tudi tržaški kominformisti so nalepli po mestnih ulicah lepake, na katerih so začrtani tržaški zemljevidi z etničnimi mejami, kot so jih predlagali ob raznih pogajanjih. Uradni tisk je vse take vesti zanikal. Toda niti Italijani sami ne verjamejo tem zanikanjem in pravijo, da bo nekaj le na tem. Brez dvoma pa vsi taki predlogi koristijo pravični stvari. Svetovne mu javnemu mnenju se tako odporoči, da je na Svobodnem tržaškem ozemlju vendarle nekaj Slovencev in Hrvatov in da je celo večji del ozemlja naseljen z neitalijanskim ljudstvom, dočim so italijanski prebivalci po večini le v mestnih središčih.

Nov dogodek pri rešitvi tržaškega vprašanja je tudi uspeh potovanja ministrskega predsednika De Gasperi-a v Ameriko. Bili smo se, da bo to njegovo potovanje zapečatilo usodo tržaških Slovencev. Italiji je to potovanje v marsikakem oziru koristilo. Amerikanci so predvsem ob-

ljubili, da bodo še dalje nudili svojo gospodarsko pomoč. V Italiji je preveč lačnih ust in brez tuje pomoči morajo stradati. Italijani morajo biti De Gasperiju hvaležni, da je marsikoga rešil gotove lakote. Upamo pa, da Tržaščanom ne bo treba deliti gospodarske usode prebivalcev Apeninskega polotoka. Zakaj po tem potovanju ni nič več slišati o znani trostranski obljubi, po kateri bi moralno celo Svobodno tržaško ozemlje spadati pod Italijo. Zdi se, da je z De Gasperijevim potovanjem ta obljuba za vedno pokopana. Kljub vsem lepim besedam so Amerikanci skrbno pazili, da niso izrekli nobene besede, ki bi se mogle razlagati kot pritisik na Tita, naj glede Trsta popusti. Naj se uradne izjave o De Gasperijevih razgovorih z ameriškimi državniki obračajo, koliko hočejo, ostane vedno vtiš, da si niso hoteli Amerikanci niti najmanj vezati rok glede tržaškega vprašanja. Tako ostanejo možna samo direktna pogajanja med Titom in Italijo. Pogajanja pa nimajo smisla, če vsakdo několiko ne popusti. To bi pa nujno privedlo do razdelitve ozemlja. Razdelitev pa bi bila za Italijo manj ugodna. Zato je verjetno, da bo stvar ostala tako

kot je. Edino, kar želijo doseči Italijani v tem položaju, je da bi se anglo-ameriška vojaška uprava raztegnila tudi na področje B, da bi s tem, kakor pravijo, zaustavili izseljevanje italijanskega življa. Toda to bi utegnilo zadeti na Titov protest zaradi tega, ker Angleži in Amerikanci v področju A očitno zapostavljajo slovensko prebivalstvo ter v slovenskih tržaških predmestjih ter okoliških občinah z vsemi sredstvi podpirajo priseljevanje Italijanov v škodo domačemu prebivalstvu.

Doslej je videl gospod župan Bartoli svojo glavno nalogu v tem, da je z vsemi silami delal za priključitev Trsta k Italiji. To je delal v imenu svojih volilcev. Toda izvoljen je bil le za dve leti. Zavezniki so mu zdaj službo podaljšali. Nočemo razpravljati o tem, ali je to pravilno ali ne. Toda gotovo je, da se je v tem času v Trstu nekaj spremenilo. Ideološki spori so stopili v ozadje. Če bi se pri bodočih volitvah posrečilo združiti tiste volilce, ki niso za priključitev k Apeninskemu polotoku, za skupen nastop, bi bržkone taka koalicija prodrla. Gospod župan Bartoli ne bi več smel odslej dajati političnih izjav v imenu večine tržaškega prebivalstva, temveč v imenu gospoda generala Wintertona, ki mu je, četudi nerad, podaljšal dobo njegovega službovanja.

Z nedavno aretacijo odpadlega madžarskega katoliškega duhovnika Balogha, ki se je v zadnjih letih zelo zavzemal za komunistično stvar in se je postavil v boju proti katoliški Cerkvi in madžarskim škofom čisto na stališče madžarske vlade, so madžarski komunisti spravili sami sebe v očitno zadrgo, kar dokazuje dejstvo, da madžarski tisk še do danes ni omenil Baloghove aretacije. Kakor se zdi, je Balogh izkorisčal vse svoje uradne funkcije v madžarski »ljudski demokraciji« za to, da je prikrival za tem svojim delovanjem svoje velikopotezne tihotapske posle. Njegove uradne funkcije pa niso bile majhne. Med drugim je bil predsednik mirovnega odbora katoliških duhovnikov ter ustanovitelj in predsednik sopotniške »Neodvisne demokratične stranke«, ki so jo imenovali tudi Baloghova stranka.

Madžarska tajna policija ga je prvič aretirala letos v mesecu juniju. Čez nekaj dni ga je sicer izpustila, toda po najnovejših poročilih iz Budimpešte je bil pred kratkim spet aretiran na svojem domu. Tukaj vidimo zopet primer, kako

žalostno končajo katoliški duhovniki, ki se začnejo udinjati v službi komunističnih mogotcev. Iz naših slovenskih razmer bi tudi lahko navdili več takih primerov. Morda niso še končali v zaporu kot Balogh zaradi poneverbe, vendar nihče ni dosegel tega, po čemer je hrepnel. Visoko so nekoc stali v očeh vernega ljudstva, dočim so danes le pisarji kakih partizanskih zgodb in ali pa »muštrajo« komunistično mladino v solah. Neizmerno daješ so od onih častnih stolčkov, o katerih so kdaj sanjali.

Nova pogajanja na Koreji

General Ridgway je sprejel Pan Mun Jom kot novi kraj, kjer se bodo vršila pogajanja za premirje. V ta namen so se včeraj sestali zastopniki oba vojskujočih se strank in razpravljali o možnosti nadaljevanja razgovorov za premirje. Pan Mun Jom je majhna vasica 8 km jugovzhodno od Kaesonga.

Predhodno so komunisti sprejeli predlog poveljstva čet OZN, da bodo odgovorni obe stranki za zaščito kraja, kjer se bodo vršila pogajanja.

Glavna ovira pri novih pogajanjih je določiti razmejitev neutralne zone, ki je po Ridgwayevem predlogu precej manjša kot po komunističnem.

Zadnja poročila iz bojišča pravijo, da čete OZN stalno napredujejo, kljub hudemu nasprotnikovemu zapornemu ognju in so zasedle že vrsto važnih sovražnikovih postojank.

Izreden tekač

Na mednarodnih tekma v teku je zmagal Čehoslovak Emil Zatopek, ki je pretekel v eni uri km 20,055. Do sedaj ni še noben človek tekel tako hitro. Najboljši tekač do sedaj Finec Heino je napravil v eni uri km 19,339. — Nam navadnim zemljanih se zdi veliko že, če napravimo s kolesom 20 km v eni uri. Zatopek jih je pa pretekel s svojimi nogami. Se vidi, da ima dobra pljuča in mišice.

Stalinove izjave časnikarjem

Nova faza v razvoju znane sovjetske ofenzive za mir . . .

Vsevedni Stalin, kateri vedno pravo ugane kot nekdaj Zeus na Olimpu, je pretekli teden dal poselne izjave dopisniku moskovskega lista »Pravda«. Njegove izjave so v toliko važne, ker se dotikajo vprašanja o atomskem oboroževanju in ker pomenijo nov moment v razvoju sovjetske ofenzive za mir.

Najprej smo slišali iz Amerike izjavo iz predsedniške hiše, da so

Cerkve v Budimpešti

Kot poročajo iz Budimpešte so madžarske komunistične oblasti odločile, da bodo porušile še dve cerkvi, ki so virata cestni promet. Gre za cerkev sv. Ane blizu Kossuthovega mostu in za svetišče Lehel - Ter, ki leži za Zahodno železniško postajo.

Iz tistih razlogov je bilo doslej porušenih že več cerkv v Budimpešti. Posebno veliko ogorčenje je povzročilo porušenje cerkve »Marijum Regnum«, katero so porušili, da so na istem prostoru postavili 16 m visok spomenik Stalinnu.

Zemljevidi na Madžarskem

Na Madžarskem so vsi zemljevidi, ki do njih lahko pride madžarski državljan, pod policijskim nadzorstvom in je za nakup in uporabljajanje zemljevidov potreben posebno dovoljenje vojnega ministra. Kdor dobi dovoljenje za nakup prometnega zemljevida, ki ga je sicer na Madžarskem zelo težko dobiti, mora podpisati posebno potrdilo, navesti razlog, čemu mu bo služil zemljevid, in se obvezati, da ga bo uporabljal samo zase, in da ga bo imel spravljenega na takem mestu, da zemljevid ne bo dostopen drugim. Za kršilec teh »varnostnih ukrepov«, ki jih celo v Sovjetski zvezi ne poznajo, je predvideno, da pridejo pred vojaško sodiščo.

Nov dogodek pri rešitvi tržaškega vprašanja je tudi uspeh potovanja ministrskega predsednika De Gasperi-a v Ameriko. Bili smo se, da bo to njegovo potovanje zapečatilo usodo tržaških Slovencev. Italiji je to potovanje v marsikakem oziru koristilo. Amerikanci so predvsem ob-

v sovjetski Rusiji eksplodirali drugo poskusno atomsko bombo. Temu so čecki dni sledile Stalinove izjave. Ruski diktator je v bistvu povedal sledče: Rusija gradi atomske bombe zaradi obrambe proti naklepom anglo-ameriškega napadnega bloka. Torej ima, kakor vedno, le obrambne in miroljubne naklepe. Zato naj se na Zapadu nič ne bojijo kakega ruskega napada, saj Sovjetska zveza želi le eno, da bi prišlo do kontrole in prepovedi atomskega orožja.

Tako nekako je povedal »očka« Stalin.

Zapadni svet se pa zaradi miroljubnih Stalinovih izjav ni prav nič pomiril, ker se je v tolikih letih le naučil razlikovati med besedami in dejanji očka Stalina. Zato se časopisi in diplomati izpravšajo, kaj se skriva za temi izjavami. Po večini so mnencia, da je to nova faza v razvoju znane ofenzive za mir. Dolgo so Sovjeti obdelovali zapadni svet z glasno in bučno propagando za mir. Izjave vsakovrstnih ljudi, podpisi milijonov in milijonov, velikanski svetovni kongresi miru, tisk in radio, vse je moralno pričati o želji Sovjetske zveze in svetovnega komunizma po miru. Ker so se na Zapadu demokratske države kljub temu začele resno oboroževati, so poskušali najprej z znano konferenco v Parizu, da bi jih prepričali o svojih miroljubnih željah. Ker tudi ta in drugi poskusi niso uspeli, je sedaj Stalin začel prikrito groziti z atomsko bombo, češ kaj pravijo Francozi in Angleži, ker se lahko zgodi, da bodo v par urah Pariz in London kup pepela.

Tako grožnjo vidijo torej mnogi v Stalinovih izjavah, ker o kaj resni nameri Sovjetske zveze, da bi začeli s pogajanjem za kontrolo nad atomsko silo, ne računajo. Predobro so vsem v spominu trmast na nastopi sovjetskega zastopnika pred odbrom Združenih narodov za atomsko silo. Kako se Rusi takrat niso dali

prepričati, da bi pristali na mednarodno kontrolo atomske energije, tako se tudi za naprej ne bodo dali.

Nasproti sovjetskim poskusom z atomsko bombo stavijo časopisi izjave raznih strokovnjakov o novih atomskih orožjih, ki so jih baje zgradili Amerikanci. Tu gre za manjša atomska orožja, kot so topovske krogle in po radiu voden i iztrelik, ki so menda že gotovi.

Kakorkoli naj bo, svet govori o miru, gradi pa le novo orožje. Edini, ki govori o miru in tudi res dela zanj, je sv. oče papež.

Raj na zemlji bo leta 1960

Iz Moskve poročajo, da obljuhljo sovjetski pisatelji uresničujejo marksističnega raja na zemlji že leta 1960 ali nekako v tistem času.

Sovjetski propagandisti so menda res prepričani, da je sovjetsko ljudstvo tako izredno naiyno, da bo verjelo v možnosti uresničenja te utorije v enem samem desetletju ali še prej. Saj lahko ljudje v Sovjetski zvezi po svojem lastnem življenu presodijo, kako neverjetno da le so še celo od čisto navadnega dostačnega življenja, ki ga uživamo mi na Zahodu, kaj šele od idealne države, po kateri je človeštvo vedno hrepeleno.

Seveda ni mogoče izključiti možnosti, da bo Stalin lepega dne naznanil, da je komunizem uresničen. Mož, ki je leta 1947 brez sramu izjavil, da je sovjetska država odpravila nezdruge mestne predele v Moskvi, se gotovo tudi leta 1960 ne bo pomisljal reči svojemu slabo hranjenemu, slabo oblečenemu in slabo na-

.....
»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

stanjenemu ljudstvu, da je doseglo utopijo.

Toda če bo to storil, kakšen nov grad v oblakih naj potem obljuhi svojim podložnikom, da bi jih sprijaznili z novim pomanjkanjem in z žrtvami brez konca v bodočnosti?

To je težko vprašanje in kar nič ne zavidamo Moskvi, ko si beli glavo, kako naj ga reši.

Kantonalne volitve v Franciji

V ponedeljek so se vršile v Franciji delne kantonalne volitve. Prihodnjo nedeljo se bodo spet vršile in obenem tudi zaključile.

Udeležba na voliščih je bila zelo nizka. Stranke vladne koalicije so dosegle znaten uspeh, dočim so komunisti in socialisti nazadovali, a golisti le znatno napredovali. Sedanje število oddanih glasov raznim strankam ne more biti merilo za sedanje razmerje političnih sil v Franciji, ker niso vse stranke postavile lastnih kandidatov v vseh kantonih.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih

Iz svetega evangelija po Mateju
(Mt 22, 15-21)

Tisti čas so farizeji odšli in se posvetovali, da bi Jezusa ujeli v besedi. In pošljajo k njemu svoje učence skupaj s herodovi in reko: Učenik, vemo, da si resnicoljuben in v resnici učiš pot božjo in se ne meniš za nikogar, ker ne gledaš na osebo. Povej nam torej, kaj se ti zdi: ali se sme dajati cesarju davek ali ne? — Jezus pa je spoznal njih zlobnost in rekel: Kaj me skušate, hinavci? Pokušite mi davčni novec. — Prinesli so mu denar. In Jezus jim reče: Čigava je ta podoba in napis? — Reko mu: Cesareva. — Tedaj jim pravi: Dajte torej cesaru, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega!

*

V Jezusovem času je bila Palestina navadna rimska pokrajina in tudi kralj Herod je bil podložen rimskemu cesarju. Judje so silno svobodoljubni, zato jih je bolelo to suženjstvo. Hrepeneli so po svobodi. Nekaterim pa so spremenjene razmere prinesle korist in so bili Rimljani naklonjeni. Skupina teh različno mislečih ljudi se je zbrala, da bi skušala Jezusa. Čeprav so si drugače nasprotovali, jih je tu družilo skupno sovrašto do Jezusa. Hinavško so pohvalili Jezusovo resnicoljubnost, potem pa so ga zvito vprašali: Ali se sme cesarju davek dajati ali ne?

Gotovo so se na tihem veselili svoje zvijače. Kakorkoli bi Jezus odgovoril, mu bodo lahko škodovali. Če bo rekel, da ne smejo plačevati daveka, bi ga prijatelji rimske oblasti zatožili in bi bil obsojen kot upornik. Če bo pa rekel, naj plačuje davek, ga bodo očrnili pri ljudstvu, ki je težko prenašalo rimske jarem.

Jezus se ne da zbegati. Rekel jim je, naj mu pokažejo davčni denar. Sam ga niti ni imel. Opozori jih na cesarjevo podobo in cesarjev napis. Denar so torej prejeli od Rimljana in s tem tudi priznali rimsko oblast. Če so sprejeli denar, so dolžni z njim tudi davke plačevati: Dajte

cesarju, kar je cesarjevega! Opozoril pa jih je še na nekaj, česar ga niso vprašali: Dajte Bogu, kar je božjega!

To je tisto merilo, ki ga mora vsak katoličan poznati in po katerem se mora tudi ravnati. Kot državljan ima gotove dolžnosti do države, ki jih je v vesti dolžan izpolnjevati. Svojo domovino mora ljubiti, braniti in tudi z davki podpirati. Če ima država dobre ceste in železnice, če ima dobro vpeljano trgovino, imajo od tega vsi korist, zato pa lahko tudi država zahteva pomoč od vseh državljanov.

Še večjo dolžnost pa ima vsakdo do Boga. Od njega smo še več prejeli in nam obljudlja večno srečo, zato ga moramo častiti in mu služiti. Božja čast nam mora biti pri srcu, božje zapovedi nam morajo biti sante. Če zahteva država zase skoraj božjo čast in oblast — kakor v komunističnih državah — jo katoličan seveda marsikdaj ne more ubogati, ker je treba Boga bolj poslušati kadar ljudi.

Pri volitvah se snujejo temelji državne oblasti. Zato bi moral vsakdo s svojim glasom podpreti take ljudi, ki bodo res služili koristim svoje domovine in jih ne bodo trgali od Boga in od Cerkve. Na to merilo bi se moral vsakdo ozirati.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, NAŠE PRIBEŽALIŠČE IN NASA MOČ: POSLUŠAJ POBOŽNE PROŠNJE SVOJE CERKEV, KI SAM POBOŽNOST NAVDIHUJES, IN DAJ, DA, KAR VERO PROSIMO, V RESNICI DOSEŽEMO.

Koledar za prihodnji teden

14. oktobra. NEDELJA. 22. pobinkoština; Kalist, papež in mučenec.
15. PONEDELJEK. Terezija Velika, dev.
16. TOREK. Hedviga, vdova.
17. SREDA. Marjeta M. Alakok, devica.
18. ČETRTEK. Luka, evangelist.
19. PETEK. Peter Alkantarski, spozn.
20. SOBOTA. Irena, devica in mučenica.

POSLEDICE RAZPOROKE

Razporoka je velika rakova rana sedanje družbe: uničuje namreč družino, ki je temelj človeške družbe, ter izpodjeda s tem korenine, po katerih doteka človeški družbi novo življenje. V družino samo prinaša razporoka nestalnost in strah pred bodočnostjo, obenem pa podpira lahkomiseln skelepanje zakonskih zvez ter odpira na široko vrata zakonski nezvestobi. Namesto sreče, ki jo obeta, prinaša v večini slučajev le nesrečo in gorje. Statistično je dokazano, da konča sorazmerno več razporočenih kot poročenih oseb svoje življenje s samomordom. Časopisi so polni takih novic. Tako je neka žena v Zuerichu poskušala iz obupa in žalosti zaradi razporoke zastrupiti svoje štiri otroke s tem, da jim je pomenala strupa med marmelado. V večini slučajev so namreč ženske tiste, ki so zaradi razporoke poleg otrok najbolj prizadete.

Toda se hujše so posledice, ki jih prinaša razporoka otrokom samim. Taki otroci so oropani najdražjega v svojem življenju, oropani so ljubezni vsaj enega svojih staršev. Oropani so nadalje prave družinske vzgoje, ki je brez sodelovanja obh staršev pomognljiva in enostranska. Zato rastejo taki otroci kot divji les ter zaidejo mnogi izmed njih prav kmalu na pot hubobije in zločinstva. V Franciji je bilo leta 1936 izročeno posebnim mladinskim sodiščem 10.879 mladih zločincev; leta 1945 je zraslo na število na 22.531 in leta 1946 na 31.600. Od vseh teh mladih zločincov je bilo 80 odstotkov ali štiri petine otrok razporočenih staršev. Podobne razmere vladajo po vseh državah, kjer je razporoka postavno dovoljena.

Katolička Cerkev ne pozna razporoke ter se drži natančno Kristusovega nauka: »Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči!« Le v izrednih slučajih dovoli tako zvano ločitev, dovoli, da gresta mož in žena na-

razen, a tako, da ostaneta še vedno mož in žena, ki se ne moreta na novo s kom drugim poročiti in ki si morata zakonsko zvestobo tudi nadalje ohraniti. Druge, posebno protestantske cerkve so glede razporoke zelo popustljive, kar jim nudi pri pridobivanju novih vernikov, posebno v misijonskih deželah, napram katolički Cerkvi precejšnjo ugnodost.

Na splošno je razporoka upeljana po vseh komunističnih, protestantskih in tudi versko mešanih državah, pa tudi po nekaterih katoličkih državah, kot n. pr. v Franciji, kjer katoličke politične stranke nimajo dovolj moči, da bi jo odpravile. Kakor znano, italijanska ustava ne pozna razporoke, kljub temu morajo biti italijanski državljanji budno na straži, da ne pridejo na oblast ljudje in stranke, ki bi jo nedvomno takoj uzakonili, če ne zaradi drugega, pa vsaj iz sovrašta do katoličke Cerkve.

Veliko propagando za razporoko delajo vede ali nevede vsi tisti časopisi in revije, ki poročajo o razporokah in ponovnih porokah raznih filmskih igralcev in igralk ter prinašajo celo njihove slike. Veliko bolj vzgojno in za človeško družbo nedvomno bolj koristno bi bilo, če bi pisali in prinašali slike o gorju neštetičnih družin ter o nesreči neštetičnih zanemarjenih, za očetovsko ali materinsko ali celo za obojno ljubezen ogoljufanj in v prenogih slučajih na zločinsko pot potisnjeni otrok. O tem naj bi pisale te revije, in ne o lahkoživem življenju raznih filmskih zvezd in njihovih nič manj lahkomisljenih držav, ker vsekah teh revij le neizpoljuje želje po lagodnem in posvetnem življenju ter ubija v njihovih srcah vsak smisel za svetost in nerazdržnost krščanskega zakona.

Katolička Cerkev ne pozna razporoke ter se drži natančno Kristusovega nauka: »Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči!« Le v izrednih slučajih dovoli tako zvano ločitev, dovoli, da gresta mož in žena na-

ŽIVIMO S CERKVIJO!

(Družabna pravda)

(Nadaljevanje in konec).

Naša mati sv. Cerkev nam je v zadnjih desetletjih kar na široko odprla vse neizčrpane zaklade resnice in dalo navodila za srečno urejeno življenje. Treba je le, da iz njih zajemamo in pijemo. — Vse okrožnike, ki jih izdajajo papeži, preveva duh božje resnice, velikodušna in nesrebrena skrb za časno in večno srečo človeštva. Obenem pa najdemo v njih nasvete, navodila in povelja, kako naj premagamo najnevarejše sovražnike zveličanja.

OCITEK NEMODERNOSTI

Ijudje, ki prav malo ali celo nič ne poznavajo okrožnic velikih papežev, radi očitajo Cerkvi, da ni moderna, da je preveč starokopitna. S tem sami priznavajo svojo nevednost. — V eni stvari Cerkev res ni moderna, sodobna — in to je v sprejemajuju zmot, v hlastanju po užitkih tega sveta. Moderno se dandanes zdi takim revezem živeti v temi, v grehu, v zaboladu. Take laži-modernosti, take sodobnosti Cerkev ne pozna. Nezdružljivo je z njo. Pač pa je Cerkev moderna v ljubezni do resnice, v boju za resnično in pravično ureditev človeške družbe, v zvestobi do Kristusa.

UVAŽUJMO NAUK CERKVE

Oroke, ki omalovažujejo in prezirajo nasvete svojih staršev, navadno že na zemlji zadene kazen. Žal, da moramo tudi mi priznati, da papežkih okrožnic nismo sprejemali s tistem spôštvovanjem, kakor bi jih morali kot dobrí katoličani. Ni se nam ljubilo jih temeljito in resno študirati. Zdele se nam je, da vse že vemo in znamo. Ostali smo le na površju, do jedra teh okrožnic nismo prodrli. Zato nismo imeli ne vsej ne časa, da bi po naukah teh okrožnic uredili zasebno, družinsko in javno življenje. Ker smo gradili brez trdnih temeljev, ki so jih nudile socialne okrožnice, so nam je marsikaj za vedno zrušilo v prahu.

Kristus je govoril apostolom: »Kdor vas posluša, mene posluša.« Papež je naslednik

Petra, poglavarja apostolov. Zato naj se posebno velja ta Kristusova beseda. Kdor posluša Kristusa. Po papežu nas Kristus sam uči in svari, po papežu nam Kristus govori. Zato smo dolžni spoštovati, njegovo oblast in čast bramiti.

Zato naj ima vsak katoličan do papežkih okrožnic veliko spoštovanje! Zaveda naj se, da je po nauku sv. Pavla Cerkev skrivnostni, naprej živeči Kristus med nami. Mi smo udje tega telesa. Zato moramo skrbeti za napredek in rast sv. Cerkve, kar pomeni napredek in rast ter blagostanje vse spoštnosti božjih otrok, ki napoljujejo zemljo. Delati moramo na to, da ho

vedno več ljudi spoznava in končno dobro poznalo socialni nauk Cerkve ter po njem uredilo svoje življenje. Živeti moramo s Cerkvio, čutiti moramo z njo. Njen bolečine morajo postati tudi naše bolečine, njena skrb tudi naša skrb, njene naloge tudi naše naloge, njeni cilji tudi naši cilji.

To, da smo se premalo zanimali za socialne okrožnice papežev, je naša velika krivda. Kako naj jo izbrišemo? Tako, da odslej ne bomo samo poslušalci socialnih naukov naše matere sv. Cerkve, ampak tudi vršitelji v našem zasebnem in javnem delovanju.

Mgr

Jesenski skupni shod Marijinih družb in Apostolstva molitve

v nedeljo 21. oktobra v Trstu

Škofijsko vodstvo Marijinih družb in Apostolstva molitve priredi tudi letos skupni jesenski shod za vse Marijine družbe in za vse bratovščine Apostolstva molitve. Doslej smo imeli tri take vsakoletne shode in sicer vedno v Dolini. Letos pa bo ta naš skupni praznik v Trstu in sicer na misijonsko nedeljo 21. oktobra. Na ta način bomo izvencerkveni del kongresa izvedli v večjem obsegu.

Prav te dni se vrši v Rimu mednarodni kongres za laični apostolat. Sv. Cerkev nenehno vabi dobre vernike k sodelovanju v korist nemurjočih duš. Tak je tudi namen naših skupnih shodov. Vsako leto naj se nam pridruži vedno več doraščajoče mladine, vsako leto naj bo naš jesenski shod vesel dan, ki je namenjen samo organiziranim katoličanom. Podpisana vladljivo vabiva prav vse člane obh organizacij na letošnji skupni shod. Točno ob štirih popoldne bodimo vsi zbrani v cerkvi na Montuza (kapucinska cerkev), kjer bo najprej rožni venec, nato govor in slovenski blagoslov s petimi litanijskimi ter z molitvami za mesečni shod. Ob petih in četrtek bo v Avditoriju kratka misijonska priredebit s krasnim barvanim filmom »Mati božja«. Tako bomo na tem shodu v veliko večji obliki kot prej poudarili našo skupno ljubezen do Matere božje in željo po vedno večjem sodelovanju v korist duš.

S pozdravom »Po Mariji k Jezusu« vas pričakujemo na letošnjem jesenskem shodu. Vsem na veselo svidenje!

Silvani Natal
škof, voditelj MD

Gracar Jožef
škof, voditelj AM

Smrtna kosa med našimi izseljenci

† Pirih Milka

Dne 17. septembra je umrla v Švicarskem Lugu, kamor je prišla iz Anglije na zdravniški pregled, 25 letna Pirih Milka, p. d. Robova iz Cerkna. Zvesti naročnici večni pokoj!

† Franc Tratnik

V južnem Walesu v Glyn Castle Collier Reswilen pri Neathu je v rudniku zasulo Franca Tratnika. Rodil se je 21. 7. 1924 v vasi Zagolič župnije Col nad Vipavo. Še mlad je šel po isti poti kot toliko drugih v svet. Koncem leta 1947, je prišel na Anglesko, kjer je od početka delal v rudniku. Za božjega se je pripravljal na poroko, a božja volja je hotela, da je praznovala svatbo v nebesih. K pogrebu 5. septembra so prihitali Slovenci iz vsega južnega Walesa, prav tako mnogo domačinov s Srbij, Poljakij, Ukrajincev in Hrvati, ki so prinesli cvetja in vencev na krsto in grob. Pogrebne obrede je opravil slovenski župnik, ki se je tudi v nekaj besedah poslovil na pokopališču v Abergare do pokojnika. Na pokopališču se je poslovil od pok. Franceta tudi pevski zbor iz Hengoeda s pesmijo: Vigred se povrne. R.I.P.

† Viktor Safošnik

V soboto 8. septembra je v bolnišnici v Lancastru premiril Viktor Safošnik. Rodil se je v Dolnji Polškavi 17. 2. 1909 in nekako pred tremi leti prišel v Anglijo ter večino teh let preživel v Lancastru. Delal je v tovarni. V sredo 12. septembra ga je pokopal slov. župnik na pokopališču v Lancastru, kamor so pokojnika spremili njegovi prijatelji in soprog, ki so tudi pokrili grob s evertjem in vencem. R.I.P.

† Franc Kogovšek

Mnogi iz skupine slovenskih beguncov, ki je bila v Italiji, se ga spominjajo. Iz Nemčije je odšel v Belgijo, kjer je sprejel delo v rudniku, a se je težko ponesrečil že prvo leto. Ostal je invalid penzionist, ki je poskušal spet študirati. Posledice nešrečne so mu ostale ter ga končno uničile. Umrl je 17. avgusta. Po maši za pokojnima ga je spremlil na pokopališče slov. duhovnik g. V. Žakelj. Prišli so se posloviti od njega pevci iz Eisdena in poleg vse slovenske kolonije tudi Srbi, Poljaki in Italijani. R.I.P.

Problem francoske duhovščine

Akoravno je Francija precej razkrstjana, ima v primeri s prebivalstvom zelo veliko duhovnikov: 51 tisoč duhovnikov na 42 milijonov prebivalstva, tako da pride postal zadnja desetletja nositelj francoske katoličanstva. Sicer se isti pojmov opaža tudi drugod, kot na pr. v Avstriji, kjer da je ravno kmetje najmanj duhovniških poklicev. Zdi se, kakor da se povračamo v prve krščanske čase, ko se je krščanstvo ravno iz mest razširjalo na deželo, kar potrjuje beseda »pogane«, ki pomeni prvotno prebivalca sel in vasi (pagus, selo) in ki so jo rabili pozneje na splošno za vse nekrstjane. Kaj je vzrok

G. prefektu Palamari v slovo

Po štiriletnem službovanju v Goriči jemlje te dni slovo od nas goriški prefekt dr. Palamara.

Ko je prišel med nas, smo upali in pričakovali, da bo reševal v duhu krščanske pravičnosti in demokracije tudi vprašanja, ki se tičejo nas Slovencev, kakor bi to zahtevala načela resnične krščanske demokracije. Toda na žalost moramo ob slovesu povedati, da g. prefekt ni izpolnil našega pričakovanja.

Pustil je nerečeno vprašanje Siroča sv. Družine, katero imajo še vedno do polovice zasedeno begunci iz Rafuta, čeprav sta g. prefekt in pa g. župan ponovno obljubila, da bosta dala Siroča izpraznit. Tudi zavod »Alojzijevič« v ulici don Bosco čaka zaman, da bo celotna stavba služila svojemu namenu.

Stopetdeset slovenskih otrok optantov čaka še vedno, da bi smeli v šole, iz katerih so bili nepričakovano izgnani.

Na goriškem županstvu in pa na goriških župnih uradih čakajo visoki kipi aktov porok optantov, ki niso registrirane zato, ker se pristojne oblasti zoperstavlajo njihovemu vpisu. Po vseh ostalih provinceh

ital. republike registrirajo poroke optantov sklenjene z italijanskimi državljanji odnosno državljanke. Samo v nekaterih občinah goriške province — predvsem pa v Goriči — se temu upirajo in delajo nerazumljive razlike med optanti in optantami.

Vemo tudi, da je g. prefekt osebno ustavil plačo zaslужnim našim duhovnikom, češ da so z mirovno pogodbo izgubili državljanstvo, kljub temu, da vršijo redno svojo službo in da so vložili prošnjo (opcijsko) za ohranitev italijanskega državljanstva. Naravno in božje pravo zahteva, da damo delavcu zaslужeno plačilo! Zakaj ni hotel g. prefekt Palamara tega načela uveljaviti?

Na novem mestu, kamor ga posijojo njegovi predstavniki, želimo g. prefektu obilo uspeha pri njegovem delu in zlasti, da bi se znal bolj držati krščanske pravičnosti in demokratičnosti do vseh.

Od novega g. prefekta dr. Oskarja Benussija pa pričakujemo, da bo rešil ravno ta in druga pereča vprašanja, ki jih njegov prednik ni znal ali pa ni hotel rešiti v obči blagov vseh prebivalcev naše obmejne pokrajine.

GOSPODARSTVO

DOMAČI KRUH

Dober je, posebno še, ker je doma pridejan.

Seveda danes smo bolj fini kot pred 50 leti, ko je bil beli kruh na mizi za Veliko noč, pri bogatejših tudi za Božič. Drugega pa je pel koruzni kruh, še več pod pečelom pečena koruzna pogača in pa polenta. V zelo mnogih družinah je bila polenta dnevno dvakrat na mizi, zjutraj in zvečer. In ljudje so bili bolj zdravi kot danes in tudi bolj močni. Seveda so trdo živelji. Danes hočemo beli kruh, ob vsakem obedu.

Če pa hočeš imeti domačega kruha iz doma pridelanega žita, potem moraš sejati posebno.

Katero? Če ne poznaš boljše, je tudi vmontanaš še vedno priporočljiva, posebno za naše zemlje, ki niso po naravi posebno rodovitne. — Dobra vrsta, ki jo tudi za naše kraje priporočajo, je »impeto«. — Če imaš pa bolj rodovitno zemljo, lahko seješ tudi »S.Pastorec, Mara, »Damiano Chiesa«.

Zemlja naj bo globoko preorana. Pšenica počne svoje korenine tudi pol metra in še bolj globoko.

Dobro pognoji, predvsem z umetnimi gnojili: Na hektar (10.000 m²) raztroši pred setvijo 6 - 8 q superfosfata z 18 - 20% fosforove kisline, 150 kg žvepleno-kislega amonijaka ali enako količino apnenega cijanamida. Apnenim in peskovitim zemljam moraš dodati tudi kalijeve soli, in sicer 150 kg na ha.

Že sedaj skleni, da boš tudi v zimskem času raztrošil na vsak hektar po 100 kg čilskega solitra ali apnenega nitrita (na njivo po 40 kg), najbolje v dveh obrokih, in sicer koncem decembra in koncem januarja.

Sejati moraš pravočasno: najprimernejši čas je pri nas druga polovica oktobra, to je tega meseca. Danes bi morala biti njiva že pripravljena, najmanj pa izoranata. Opusti grdo navado, da zjutraj orješ, popoldne pa seješ. Razorana njiva diha, vrskuje zrak, zemlja počiva. Privoči ji to!

Če le moreš, rabi za setev sejalko: manj semena porabiš, same pa pride po njivi bolj enakomerno razdeljeno in vse približno enako globoko.

To so navodila, ki jih moraš uresničiti, če hočeš doseči, da bo kos kruha obilen.

ČEBELE IN GROZDJE

Kmetijska proizvodnja je danes v Italiji približno na isti višini, kot pred vojno.

Industrijska proizvodnja pa je za 30% višja kot pred zadnjim vojno.

Število brezposelnih stalno raste in se bliža številki 3 milijonov, kolikor jih ni bilo še nikdar.

Letno se izseli iz Italije sli gre v pokoj ali umrje okoli 200.000 delavnih moči, notranji prirastek pa znaša letno okoli 450.000.

Torej znaša letni prirastek 250.000 delavnih moči, ki samo povečajo armado brezposelnih.

Trgovskih poslov je vedno manj, ker pada kupna moč državljanov.

Kje je izhod? Tega je iskal vladni predsednik De Gasperi v pogovoru z državniki ZDA med zadnjim obiskom v Ameriki. Izgleda, da je nekaj dosegel: Bajě bodo resno začeli proučevati — na mednarodni podlagi — izseljevanje odvišnih delovnih sil in naselitev tam, kjer jih je premalo.

V Afriki in v Južni Ameriki, posebej v Braziliji, je dela za desetine milijonov delavcev in kmetovalcev. — Poleg tega je De Gasperi dosegel, da bo italijanska industrija dobila velika naročila, predvsem oborožitvenega materiala.

Gotovo je, da čebele ne morejo same navrati zdravim jagod s trdo lupino. Je pa več vrst grozdja, ki imajo zelo nežno lupino, ki se pretrže pri najmanjšem pritisku; taka vrsta je portugalka. — V zadnjih letih in tudi letos pa je bilo na grozdju prav malo jagod s popolnoma zdravo lupino. Lupina večine jagod je bila poškodovana od ojdija ali grozdne plesni. Te jagode imata

jo zelo nežno lupino, ki se zelo hitro pretrga in čebele pridejo tako do sladkega soka. Iz tega sledi, da ni potrebno, da bi ose načele jagode in bi jih potem čebele izpraznile; čebele pridejo same do soka. Seveda izsrkajo sok tudi iz onih jagod, ki so jih ose načele.

Torej tudi čebele škodujejo grozdju. In poleg tega moramo še upoštевati, da se v praznih grozdih lupinah razmnožijo ocene kvasnice, ki pridejo ob trgovatvi v mošt in dobitimo tako kislo vino, ki ni za prodajo.

In čebele pa so tako koristne za sadjarstvo, da bi sploh sadja ne bilo, če ne bi čebele prenašale evetnega prahu in tako oplojevale cvete.

Kje je izhod? Potrebno bo pač v dobi zorensa grozdja prepeljati čebele v hribe ali k morju, kjer dobijo še kakšno pašo, dočim je v vinorodnih krajih navadno ni, razen v dozorelih jagodah.

REKORDEN PRIDELEK OLJK

pričakujejo letos v Italiji. Računajo, da bo presegla proizvodnja olivnega olja 3 milijone q napram 1.7 milij. q lanskega leta. Ker je na trgu in na zalogah še od lanskega leta in prej še zelo mnogo olja — vladata samo ga ima nad 700.000 q — se bojijo pridelovalci oliv, da bodo cene znatno padle. Zato pa se pridelovaleci obračajo na vladu, naj organizira državna zbirališča, kot je urejeno za žito.

Če ne bo nobenega vladnega ukrepa, je pričakovati, da bodo cene olju znatno padle. Pridelovalci oljka niso namreč prav nič organizirani v kakšnih zadrugah in zato zavisijo popolnoma od lastne kapitalne moči in od mire volje vetrinovcev z oljem.

Zadnja rekordna letina oljka je bila v Italiji 1. I. 1939, potem pa je bilo med 11timi letinami 8 bolj slabih, 2 dobrimi, 1. 1948 pa je prav slaba, ko je znašala proizvodnja olja komaj 970.000 q, ali niti 1/3 tega, kolikor se pričakuje letos.

TEŽAVE ITAL. GOSPODARSTVA

Kmetijska proizvodnja je danes v Italiji približno na isti višini, kot pred vojno.

Industrijska proizvodnja pa je za 30% višja kot pred zadnjim vojno.

Število brezposelnih stalno raste in se bliža številki 3 milijonov, kolikor jih ni bilo še nikdar.

Letno se izseli iz Italije sli gre v pokoj ali umrje okoli 200.000 delavnih moči, notranji prirastek pa znaša letno okoli 450.000.

Torej znaša letni prirastek 250.000 delavnih moči, ki samo povečajo armado brezposelnih.

Trgovskih poslov je vedno manj, ker pada kupna moč državljanov.

Kje je izhod? Tega je iskal vladni predsednik De Gasperi v pogovoru z državniki ZDA med zadnjim obiskom v Ameriki. Izgleda, da je nekaj dosegel: Bajě bodo resno začeli proučevati — na mednarodni podlagi — izseljevanje odvišnih delovnih sil in naselitev tam, kjer jih je premalo.

V Afriki in v Južni Ameriki, posebej v Braziliji, je dela za desetine milijonov delavcev in kmetovalcev. — Poleg tega je De Gasperi dosegel, da bo italijanska industrija dobila velika naročila, predvsem oborožitvenega materiala.

Pogled na del množice ob prilikah zadnjega »Tabora« na Repentabru.

Komunizem in zadružništvo

Funkcionar Britanske zadružne zveze je napisal naslednji zanimiv članek o komunizmu in zadružništvu:

»Zadruga pomeni medsebojno združitev oseb z namenom, da si preskrbe vse potrebno za lastno življenje. Po modernem pojmovanju pa ta beseda pomeni zadružna gibanja in družbe, v katerih so zastopani potrošniki, ali proizvajalci ali obojni.

Zadružno sodelovanje pomeni nekaj povsem prostovoljnega in ni mogoče misliti pri tem na nobeno zvezo s kakšnim prisilnim načrtom.

Pojm sodelovanja ne temelji na nobeni politični ali verski doktrini. In prav to je tisti veliki prepad, ki loči komunizem od zadružništva, kajti zadružni sistem je v svoji zasnovi povsem demokratičen in svoboden. Komunizem pa je ideologija, ki ne dovoljuje nobene druge stranke in nobene druge vere. Zadruga se drži načela: »če želiš, se nam lahko pridružiš. Komunizem pa pravi: »Moraš biti z nami, če ne pa sam sebi pripisi vse posledice, ki nadzirajo zadrugo, izvolijo vsi člani na svobodnih in prostovoljnih volitvah.«

V našem času so nekatere zadruge postale obširne in močne organizacije, a so last njihovih članov in jih samo oni nadzirajo. Vsi njihovi denarni viri prihajajo od zadružnih članov in največ trgovskih poslov opravljajo s svojimi člani.

Nasprotje med zadrugo po našem pojmu in komunizmom je zelo veliko. Komunizem sloni na diktaturi in nima ne demokratične niti zadružne podlage.

Zadružništvo se je pričelo na Angleškem med industrijsko revolucijo, ko se je individualizem globoko zakoreninil. Samo majhnemu delu prebivalstva je bilo mogoče udeležiti se naraščajočega narodnega bogastva, med tem ko je velika večina — delavstvo — morala trpeti zaradi slabih socialnih in gospodarskih razmer. Tako so dobili delavci moč v zadružah. Zadružniško gibanje se je razvilo v Veliki Britaniji predvsem kot gibanje potrošnikov. Ta ideja pa se je razširila tudi med drugimi narodi v različnih družbenih oblikah, to je v obliki družb potrošnikov, proizvajalcev, kot poljedelske ali kreditne zadruge itd.

Kadar koli so mali ljudje skušali okreptiti svojo trgovska moč v gospodarskem svetu, so prišli vedno do preprečevanja, da je bila rešitev njihovih vprašanj odvisna od zadružništva. Komunizem mora najnjo zadušiti nele mišljenje in neodvisno prepirčanje posameznikov, temveč tudi neodvisno mišljenje skupin posameznikov. Komunizem mora zadušiti tudi vsak neodvisen korak skupine posameznikov na gospodarskem področju, kot tudi na področju trgovskih poslov zadrugih organizacij.

Kaj dela komunizem dejansko z zadružnimi? Odvzame jim njihovo prvotno demokratično ogrodje ter jih spravi v tak položaj, da so le orodje v rokah države. Tako se zgoditi vsem stvarom, ki so pod diktatorskim režimom totalitarne države in zaradi tega tudi zadruge ne morejo biti izjemna pri tem splošnem pravilu.

Če te politike komunizem ne bi izvajal dosledno, bi zadruge postale velika nevarnost za totalitarno državno organizacijo.

Zadružna gibanja v komunističnih državah so omejena tako močno, da niso več nič drugega kot posamezni gospodarski oddelki države. Take zadruge lahko žive pač toliko časa, dokler se skušajo prilagoditi vladnim načrtom in programom.

Dejstvo, da so Sovjeti ohranili pravni izraz »zadruga« je le spretna krinka. Če si ogledamo delovanje takih komunističnih

Ameriško stališče do Trsta nespremenjeno

Predstavnik tiskovnega urada ameriške zunanjega ministarstva, McDermott, je te dni naznani, da ostane stališče Združenih držav glede Trsta stočno isto, kakor je izraženo v uradnem sporočilu, ki je bilo izdano pretekli teden, ko se je mudil italijanski ministriški predstavnik Alcide De Gasperi v Washington.

Označil je za »zmotno« tiskovna poročila,

ki pravijo, da je dosegel svetovalec predsednika Trumana v mednarodnih zadevah, W. Averell Harriman, pretekli mesec z maršalom Titom sporazum o razdelitvi Trsta.

Odgovarjajoč na vprašanja je McDermott vnovič naglasil, da žele Združene države neposredna pogajanja med Italijo in Jugoslavijo o tržaškem vprašanju.

nih zadrag, nam bo takoj jasno, da so le državne organizacije in nič več. Niso več niti svobodne niti demokratične.

Imamo cel kup dokazov, kako vzhodno evropske podložniške države na vse načine manevrirajo okrog zadružnih organizacij, da si jih popolnoma podrede. V sovjetski zvezni, na Poljskem, v Jugoslaviji in v Bolgariji so idejo o zadružništvu komunisti popolnoma izmaličili ter jo podredili polnimi državnimi oblasti.

Pred krat

STRŽAŠKEGA

Protest volilnega odbora slov. narodne liste

Glavni odbor Slovenske narodne liste je na svoji seji od dne 8. t. m. soglasno sprejel sledečo resolucijo:

Najdoloceneje protestiramo proti ukazu Zavezniške vojaške uprave o odgoditvi volitev v naši coni STO-ja. Te volitve bi se morale vršiti po zakonu v letu 1951 in so

Mačkoljani v svojih narodnih nošah v prizoru »Ohect po ta starem« na Repentabru.

Občni zbor Slovenske prosvete v Trstu

V ponedeljek dne 15. 10. bo letni občni zbor Slovenske prosvete v Trstu. Začetek ob 20. uri.

Odbor

Večer slovenske pesmi in besede

Konec meseca oktobra bo v Avditoriju ZVU v Trstu večer slovenske pesmi in besede. Na Tržaškem in Goriškem živeči književniki bodo brali svoje pesmi in prozo. Razen tega pa bodo nastopili še naši znani pevci — solisti in pianisti. Na ta večer, ki bo praznik naše umetnosti, opazujmo že zdaj. Spored bo izbran in bo nudil lepote željnemu slovenskemu občinstvu večer tihega zadovoljstva in sreče. Vse Slovence na zapadnem robu Slovenije vabi prireditelji v dvorano.

Slovenska prosveta

Razpisana nagrada

Tiskovni urad civilne policije (PIO-VGPF) naznanja:

Ravnatelj Javne varnosti naznanja, da bo izplačana nagrada v znesku 500.000 lir vsaki osebi ali osebam, ki bi dale policiji informacije, katere bi dovedle do ugotovitve in do odsodbe osebe ali oseb, ki so zatrivile eksplozijo in škodo na Ljudskem domu, sedežu Zavezniške vojaške uprave v Trstu, dne 27. septembra 1951 okrog 21.25 ure.

Osebe, ki so v stanju, da dajo te informacije, morajo takoj stopiti v stik z ravnateljem Javne varnosti, pri policijskih sihah Julijške krajine, pravosodna palača, Trst, ali pa z vrhovnim nadzornikom policijskih sil za Julijško krajino na Prefekturi, ali s katerokoli policijsko postajo.

Začetek pouka na višjih srednjih šolah v Trstu

Novo šolsko leto na Višjih slovenskih srednjih šolah v Trstu se začne v ponedeljek 15. oktobra. Učenci in učenke višje gimnazije se zborejo k otvoritveni službi božji ob 8.45 v cerkvi v ulici Giustinelli. Učenci in učenke Učiteljišča in Trgovske akademije pa se zborejo ob 10.30 v cerkvi

Spisal dr. IVAN ČESNIK

Soetogorska pesem

P o v e s t

Marija je izročila pred cerkvijo bratovo pismo gospodu Tončku Mariniču. Ko je prebral kratke vrstice, mu je razložila Urško prošnjo. Malo v zadregi je omenil: »Tako dovoljenje bi moral dati gospod župnik. Jaz sem mu v vsem podrejen, tudi glede prostorov v kaplaniji.«

Tisti trenutek je prišla mimo Marjanica ter takoj zvedavo pogledala in do tedaj neznano Urško vprašala, kaj je njo in Marijo privedlo tako zgodaj v Solkan. Marija je hitro na kratko razložila zadivo in še omenila, da se gospod kaplan obotavlja dovoliti shod v kaplaniji.

»Pri župniku bratu bom že govorila, če bo treba, da se ne bo hudoval nad gospodom Tončkom,« je omenila Marjanica, nakar je gospod kaplan Marinič pogumno dovolil, da zborujejo ženske po njegovi maši v kaplanijski dvoranici.

Ko je gospod Tonček pomilil vigiljsko mašo v čast sv. Janezu Krstniku in po nej še tri zdravamarije in pozdravljenja

Kraljica, je priporočil ženskam, naj gredo v kaplanijo, kjer bodo slišale govor o Marijinem prikazanju na Skalnici. Če ne radi drugega, so vse Solkanke, ki so bile pri maši, iz radovednosti odšle v dvorano, kjer jim je Urška tako kakor Lokovčanom razložila Marijino željo. Ker so tudi one vedele, da je nekoč stala na Skalnici Materi božji posvečena cerkevica, podružnica njihove župnije, se jim je zdelo popolnoma umljivo, da se nebeška Kraljica želi gori božji hram, kjer bo delila ljudstvu milosti. Obljubile so, da bodo Marijino prikazanje širile v Solkanu in okolici — Kromberku pod sv. Gabrijelom in v Šent Mavru onkraj Soče. Prav posebno vnete so bile za to dekleta Kriščeva Metka, Mihelčeva Žefka, Basinova Ančka, Marušičeva Marička, Srebreničeva Nežika in Bitčnikova Barbika.

Zupnik Zega Miha je maševal ob šestih. Ker sta Urška in njena spremiščevalka opravili žensko zborovanje, sta odšli v cerkev in prisostvovali pobožno njegovemu maši. Ko sta videli gospoda iti v župnišče sta šli za njim. Mudil se je v kuhinji pri sestri Marjanici, ki je pripravljala zajtrk zanj in za kaplana Tončka. Urška in Marija sta vstopili in pozdravili. Dolgi suhi gospod je

letos bodo prišli otroci skupaj in sicer na drugo nedeljo v oktobru (14. okt. 1951) zopet v Bazovici. Med tednom ni pred novembrom nobenega šole prostega dne, zato smo izbrali nedeljo.

Spored je naslednji: Ob 3h popoldne se zberejo otroci v bazoviški cerkvi, kjer bo kratki govor in večernica. Po večernici bo v dvorani lep film iz Marijine življenja: »Mater Deic; žaljiva eno-dejanka, deklamacije in petje.«

Za prevoz iz vseh krajev so že zagotovljeni kamioni. Tako bodo stroški zelo majhni. Vsak otrok naj se prijavi pri svojem g. župniku ali g. katehetu.

Trgatve v naši deželi je v polnem teknu. Nasi okoliški kmetje z veseljem spravljajo dragocen pridelek, ki se bo kmalu spremeni v okusno kapljico. Lepo vreme preteklih dni je povzročilo, da je marsikdo s trgovijo zakasnil, ker je grozje tako postal bolj sladko in vino bo imelo več alkohola. Zato pa sedaj, ko je nenadoma pritisnilo zimsko vreme, vse hiti s spravljanjem grozja.

V soboto preteklega tedna smo imeli na naših ljudskih šolah uradno otvoritev šolskega leta s šolsko mašo. V pondeljek se je pa že pričelo z rednim poukom.

Misijonsko-marijanska prireditev v Avditoriju v nedeljo 21. oktobra ob 17.15.

Samo za člane Marijinih družb in Apostolstva molitve bo na misijonsko nedeljo izredna prireditev v veliki dvorani Ljudskega doma. Ker je najemnina za novi film »Mater Deic« izredno visoka, zato je vstop dovoljen le članom, ki si poskrbijo vabilo. Vabilo so na razpolago samo v trgovini »Fortunato«. Tu naj dvignejo posamezne odbornice za svoje skupine vabilo. V knjigarni Fortunato bodo na razpolago vabilo samo do sobote zvečer 20. oktobra. — Voditelji in odborniki naj svojim članom oznanijo in priporočijo udeležbo pri celotnem shodu. Drugih posebnih obvestil od strani vodstva ne bo. Vsi, ki ste druga leta v tako velikem številu prihajali v Dolino, pridite za letošnji shod v Trst. Misijonska nedelja je dan, ki vse pravje katoličane dobre volje vabi skupaj. Pridite!

Shod otrok v Bazovici

Že v navado je prišlo, da se otroci iz vsega Tržaškega ozemlja enkrat na leto zborejo skupaj. Večkrat so se že zbrali na Repentabru in lansko leto v Bazovici. Tudi

Z G O R I Š K E G A

Prosvetni večeri v Gorici

Zopet nas je obiskala jesen. Življenje v mestu in na deželi je prišlo v navadni tir, kakor smo ga vajeni. Večeri so daljši, vreme hladno, ko se človek rajši mudi v prijetni družbi znotraj hiš nego na prostem. Zato pa je ta čas najprimernejši, da znova začnemo misliti na intenzivnejšo gojitev prosvetnega dela, ki je med vročimi poletnimi meseci precej počivalo. To je potrebno tembolj, da se ubranimo pred lagodnim lenarjenjem in brezkonstantnim debatiranjem po gostilnah in kavarnah, kakor tudi pred prepogostim že strastnim obiskovanjem kinov, ki po mestih postaja že močno kvarno. V sledi tegu je Katoliško prosvetno društvo v Gorici sklenilo, da zoper začne s prirejanjem prosvetnih večerov, kakor prejšnja leta. Ti večeri so namenjeni predvsem članom društva, toda tudi vsem drugim ljubiteljem slovenske krščanske prosvete. Prejšnja leta so prosvetni večeri privabili vedno lepo število udeležencev. V novem prosvetnem letu upamo, da bo število članov društva in prijateljev prosvetnih večerov še narastlo.

Ob tej priliki javljamo, da bo PRVI PROSVETNI VEČER V SREDO 17. OKTOBRA OB OSMI URI ZVEČER V DVOGRANI MARIJINE DRUŽBE NA PLACUTI. Novo šolsko leto 1951-52 za srednje šole v Gorici se prične v torek, 16. t. m. s šolsko mašo ob 10. uri v stolnici. Dijaki naj se zborejo že ob 9.30 na šolskem dvorišču, odkoder pojdejo v spremstvu gg. profesorjev v cerkev. Naslednji dan, v sredo, se začne reden pouk ob 8.30.

Pričetek pouka na slovenskih srednjih šolah

Novo šolsko leto 1951-52 za srednje šole v Gorici se prične v torek, 16. t. m. s šolsko mašo ob 10. uri v stolnici. Dijaki naj se zborejo že ob 9.30 na šolskem dvorišču, odkoder pojdejo v spremstvu gg. profesorjev v cerkev. Naslednji dan, v sredo, se začne reden pouk ob 8.30.

Večerni tečaj

Didaktični ravnateljstvo za Gorico in Dobrodob naznanja, da je objavljena na razglasni deski na didaktičnem ravnateljstvu v ulici Croce lestica učiteljev, ki so zaprosili nameščenje na večernih tečajih.

»Pojdimo v pisarno! Tam preberem in se razgovorimo, če bo treba,« je dejal in hotel oditi.

»Le kar tu preberi! Saj vem za kaj gre, je dejala Marjanica.

Gospod Miha, ki je bil nasproti ljudem odločen, strog, neuklonljiv, skoro nevluden, je bil do sestre popustljiv. Sedel je za mizo, prebral pismo ter dejal: »Povejta gospodu kuratu, da bom v zadavi takoj poročal naravnost ogleskemu patriarhu. Dokler ne dobim odgovora, ne ukrenem ničesar. Ne morem še soditi, ali gre res za božjo zadavo - za resnično Marijino pričanje - ali le za dozdevno domisljijo.«

»Menda vendar ne misliš, da je Urška prismojena ali pa goljufiva?« se je potegnila sestra Marjanica za Urško. »Slišala sem jo pred dobro uro pripovedovati o Marijini pričazi in njenem naročilu, a nisem niti najmanj opazila kaj bolestnega ali neuravnovesenega na njej.«

»Tako, tako! Kje si jo pa slišala?«

»V kaplanski dvoranici, dragi bratice!«

Pastirček - 1. štev. 1951/52 izide te dni. Naročite ga!

Gorica

Trgatve v naši deželi je v polnem teknu. Nasi okoliški kmetje z veseljem spravljajo dragocen pridelek, ki se bo kmalu spremeni v okusno kapljico. Lepo vreme preteklih dni je povzročilo, da je marsikdo s trgovijo zakasnil, ker je grozje tako postal bolj sladko in vino bo imelo več alkohola. Zato pa sedaj, ko je nenadoma pritisnilo zimsko vreme, vse hiti s spravljanjem grozja.

V soboto preteklega tedna smo imeli na naših ljudskih šolah uradno otvoritev šolskega leta s šolsko mašo. V pondeljek se je pa že pričelo z rednim poukom.

Posamezna številka Pastirčka stane samo 25 lir. Sirite ga!

Smrt ing. Ribija

V torek dopoldan se je pri mostu čez Vipavo v bližini Mirna težko ponesrečil znani goriški avtoprevoznik ing. Ribi. Avto v katerem se je vozil je nesrečno trčil v drugega, ki je prihajal iz nasprotne strani. Stanje Ribijevega spremjevalca in soferja drugega vozila ni nevarno, dočim je ing. Ribi vsled posledic ran umrl v noči med torkom in sredo. R.I.P.

Prihodnji tened izide „Misijonska nedelja“. Naročite jo!

Nov prorektor semenišča

Za novega prorektora goriškega semenišča je bil namesto msgr. Fain-a imenovan msgr. Soranzo.

„Misijonska nedelja“ prinaša zanimive stvari iz poganskih dežel. Stane samo 20 lir.

Fašistično zborovanje v Gorici

V nedeljo so imeli MISovi zborovanje v bivšem trgovskem domu. Glavno geslo na njihovem zborovanju je bila priklicitev Trsta in Istre k Italiji. Na zborovanje je prišla tudi tržaška delegacija z Ido de Vecchi na čelu, ki je bila izvoljena na zadnjih volitvah v tržaški občini, s katero je začasno v Rim, odkoder pride v Gorico, da bo tukaj na misijonsko nedeljo. Zato vabilo ljubitelje misijonske misli, naj se tega prosvetnega večera v največjem številu udeleže.

D A R O V I Z A »SLOVENSKO SIROTIŠČE S V. DRUŽINE«

Pn. Katarina Černic 500; »Dobrodeleno društvo v Gorici 5000— lir.

Vsem prijateljem sirotinskih otrok srčna hvala in zagotovo molitve in hvalo.

Na ljubljanski univerzi

Solska politika titovske oblasti se spreminja iz leta v leto. Sprva so hoteli, naj bi vsi študirali. Napolnilo so se srednje šole in univerze. Sedaj vidijo, da imajo intelektualnega naraščaja preveč. Zato so začeli omejevati dostop dijakov na univerze, kakor tudi na srednje šole. Prav tako so uvideli, da mnogi dijaki, ki so prihajali na univerzo niso imeli primerne srednješolske izobrazbe. Da bi vsem tem težavam prisli v okom, so letos upeljali posebne sprejemne izpite v strop na univerzo. Tudi pri maturitetnih izpitih so bili letos izredno strogi po vsej Sloveniji.

Z ozirom na ta nova navodila je filozofska fakulteta v Ljubljani objavila, da bo v zimski semester novega študijskega leta sprejetih do 150 slušateljev (novih ali tudi starih, ne vemo). Med njimi 40 na oddelek za slavistiko, 15 na oddelek za germanistiko, 10 za pedagogiko, 12 za romanistiko, 15 za klasično filologijo.

Lurška romanja

Osem in sedemdesetega francoskega narodnega romanja v Lurd se je udeležilo letos nad 45 tisoč vernikov iz vseh krajev obsežne Francije. Romanju je predsedoval pariški nadškof msgr. Feltin, ki je moral darovati pontifikalno sv. mašo na prostem, ker bi se je sicer ne mogli udeležiti v Lurd okoli milijon ljudi.

Leto evharističnih kongresov

Letošnje leto je evharističnih kongresov zelo bogato. Poleg italijanskega evharističnega kongresa, ki se je vršil začetkom septembra v Asizijski na francoskega kongresa koncem septembra v Nimesu, sta se vršila kongres